

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 1

is Dedicated in honor of

Lilian and Nathan Haber

Dedicated by Amy and Jimmy

he recites the proper blessing for the salted food, thereby exempting the bread, since the bread is secondary to it. The same is true in all similar cases.

המלח ופותר את הפת מפני שהפת טפלה לו וכן כל כיוצא בזה:

SHOFTIM FOR THURSDAY NIGHT

שופטים ליל ששי

צירוף יהוה

ב ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו יהוה ב ואחסנא לא יהי ליה בגו אחוהי מתנן דיהב ליה יי אבון

(2) And he will have no inheritance among his brothers; the Lord is his

RASHI

רש"י

(2) **Inheritance** — *He will have no absolute inheritance among his brothers — In Sifrei (18:41), our Rabbis expounded the following: The verse says, ונחלה לא יהיה לו — “And he will have no inheritance” — This refers to the inheritance of “שאר” [the remainder]. The verse continues, ‘among his brothers’ (בקרב אחיו) — this refers to the ‘inheritance of the five.’ ” I do not know the meaning of this, but it appears to me as follows: The land of Canaan, from across the Jordan and onwards, is called “the land of the five nations.” And that of Sichon and Og is called, “the land of the two nations,” namely, the Emmerite and Canaanite. Now the expression “inheritance of שאר [the remainder]” used in the Midrash, comes to include the [remaining three nations, of the ten promised to Avraham to be dispossessed, and these three are the Kenite, the Kenizzite, and the Kadmonite. The Midrash (Sifrei) in the section dealing with the [priestly] gifts specified for Aharon expounds this in a similar fashion, on the verse (Deuteronomy 10:9), “Therefore, Levi has no portion or inheritance,” to admonish [that the Levite will have no portion in] the inheritance of the Kenite, the Kenizzite, and the Kadmonite, we have since found in the words of Rabbi Klonimus, that the proper version of this passage in Sifrei reads as follows: The verse says, **And he will have no inheritance;** — this refers to the ‘inheritance of the five.’ The verse continues, **among his brothers;** — this refers to the inheritance of the seven, [Rashi now explains this version of the Midrash:] [The first reference is to] the inheritance of five [of the twelve] tribes [of Israel]. [The second, is to] the inheritance of [the remaining] seven tribes [of Israel]. Now Moshe and Yehoshua only apportioned inheritance to five tribes: Moshe, to Reuven, Gad, and half the tribe of Menashe; Yehoshua, to Yehudah,*

(ב) נחלה. גמורה לא יהיה לו בקרב אחיו. ובספרי דרשו: ונחלה לא יהיה לו. זו נחלת שאר: בקרב אחיו. זו נחלת חמשה. ואיני יודע מה הוא ונ"ל שארץ כנען שמעבר הירדן ואילף נקראת ארץ חמשה עממים ושל סידון ועוג שני עממים אמורי וכנעני ונחלת שאר לרבות קיני וקניזי וקדמוני וכן דורש בפ' מתנות שנאמרו לאהרן על פן לא היה ללוי וגו' להזכיר על קיני וקניזי וקדמוני. שוב נמצא בדברי רבנו קלונימוס הכי גרסינן בספרי: ונחלה לא יהיה לו. אלו נחלת חמשה: בקרב אחיו. אלו נחלת שבעה. נחלת חמשה שבטים ונחלת שבעה שבטים ומתוך שמשה ויהושע לא חלקו נחלה אלא לחמשה שבטים בלבד שכן משה הנחיל לראובן וגד וחצי שבט מנשה ויהושע הנחיל ליהודה

אחסנתה כמא די מליל לה:
 ג ודין יהי דחוי לכהניא מן
 עמא מן נכסי נכסתא אם תור
 אם אמר ויתן לכהנא דרועא
 ולועא וקבתא: ד ריש עבורה

הוא נחלתו כאשר דבר-לו: ס ג וזה יהיה
 משפט הפהנים מאת העם מאת זבחי
 הזבח אם-שור אם-שה ונתן לפהן הנרע
 והלחיים והקבה: ד ראשית דגנך תירשך

inheritance, as He has spoken to him. (3) And this will be the priests' due from the people, from those who slaughter an animal, whether it is an ox, or a sheep and he will give to the priest the shoulder, the two cheeks, and the stomach. (4) The

RASHI

Efraim, and [the other] half of the tribe of Menashe. The remaining seven tribes took their inheritance by themselves, after the passing of Yehoshua. Thus, because of this [distinction between these five former tribes and the seven latter ones], the Midrash mentions "five" separately and "seven" separately. [The Lord is his inheritance] as He has spoken to him — i.e., to Avraham [saying], "You will not inherit in their land ... I am your portion [and your inheritance, among the children of Israel]." (Numbers 18:20) (3) **[And this will be the priests' due] from the people — But not**

רש"י
 ואפרים ולחצי שבט מנשה ושבעה האחרים נטלו
 מאליהן אחרי מות יהושע מתוך כך הזכיר חמשה
 לבד ושבעה לבד: כאשר דבר לו. בארצם לא
 תנחל וגו' אני חלקך: (ג) מאת העם. ולא מאת
 הכהנים: אם שור אם שיה. פרט לחיה: הנרוע. מן
 הפרק של ארכובה עד פה של יד שקורין אשפלדון:
 והלחיים. עם הלשון דרשי רשומות היו אומרים
 זרוע תחת יד שנאמר ויקח רומח בידו: לחיים. תחת
 תפלה שנאמר ויעמוד פינקס ויפלל: והקבה. תחת
 האשה אל קבתה: (ד) ראשית דגנך. זו תרומה ולא
 פרש בה שעור אבל רבותינו נתנו בה שעור עין יפה
 אחד מארבעים. עין רעה אחד מששים. בינונית
 אחד מחמשים וסמכו על המקרא שלא לפחות

from the priests [i.e., a priest is exempt from these dues]. (Sifrei; Chullin 132b) **Whether it is an ox, or a sheep — But not [from the category of] beast (חיה).** **The shoulder — Is the portion from the kneejoint to the shoulder socket, that is called espaldon in Old French.** (Chullin 134b). **The two cheeks — Together with the tongue. Those who interpret the symbolism of Biblical verses say, The זרוע [which is termed the "hand" of the animal, became the due of the priests, as a reward] for the "hand" [which Pinchas, the priest, raised against the sinners], as it is said, "and he took a spear in his hand" (Numbers 25:7); the cheekbones [as a reward] for the prayer [he offered], as it is said, "Then Pinchas stood and prayed" (Psalms 106:30); and the stomach, as a reward [for his action against the sinning womam], as it said (Numbers 25:8), "[And he stabbed both of them, the man of Israel] and the woman in her stomach." (Chullin 134b) (4) **The first of your grain — This refers to terumah; and although, the verse does not state a required amount, our Rabbis set an amount for it [ranging from a sixtieth to a fortieth of the total produce as follows]: A generous [person] gives one fortieth of the crop, a miserly [person] one sixtieth, and [a person of] average generosity one fiftieth. And they base the fact that one should not give less than one sixtieth [for terumah] on Scripture, because it is****

חֲמִרְךָ וּמִשְׁחֶךָ וְרִישׁ גִּזְאֵי דְעֶנְךָ
תִּתֵּן לָהּ: ה' אֲרִי בַּהּ יִתְרַעֲי יִי
אֶלֶּהךָ מִכָּל שִׁבְטֶיךָ לְמִקְּמָם
לְשִׁמְשָׂא בְשִׁמְא דַּיִי הוּא
וּבְנֹוהֵי כָּל יוֹמָיָא: וּוְאֲרִי יִיתִי
לְנֹאֵה מִחֲדָא מִקְרֻיךָ מִכָּל
יִשְׂרָאֵל דִּי הוּא דַּר תַּמָּן וְיִיתִי
בְּכָל רַעוּת נַפְשָׁה לְאַתְרָא דִּי

וַיִּצְהָרְךָ וְרֵאשִׁית גִּזְ צֶאֱנֶךָ תִּתֵּן-לוֹ: ה' כִּי
בּו בַחַר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִכָּל-שִׁבְטֶיךָ לְעֹמֵד
לְשֵׁרֵת בְּשֵׁם-יְהוָה הוּא וּבְנָיו כָּל-הַיָּמִים: ס
רביעי ו וְכִי-יבֹא הַלְוִי מֵאֶחָד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל-
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-הוּא גֵר וּבֹא בְּכָל-אוֹת

first of your grain, of your wine and of your oil, and the first from the fleece of your sheep, you should give to him. (5) For the Lord your God has chosen him out of all your tribes, to stand and serve in the Name of the Lord — he and his sons, all the days. (6) And if the Levite will come from one of your gates out of all Israel where he has sojourned, and comes with all the longing of his soul to

RASHI

רש"י

said, (Ezekiel 45:13), “[This is the terumah which you will offer]: One sixth of an efaḥ from a chomer of wheat,] and one sixth of an efaḥ from a chomer of barley.” [Since an efaḥ is equivalent to three seah; then] one sixth of an efaḥ is equivalent to half a seah. Now the “chomer” mentioned in the verse is the same as] a kor of wheat, which contains thirty seah. Thus, if one is to offer as terumah [“one sixth of an efaḥ from a chomer, which we now know to be] one half of a seah for every thirty seah, then this works out to be one sixtieth of the produce. (Talmud Yerushalmi, Terumot 4:3)

מֵאֶחָד מִשְׁשִׁים שְׁנָאֵמֵר וְשִׁיתָם הָאֵיפָה מִחוּמֵר
הַשְּׁעָרִים. שִׁשִּׁית הָאֵיפָה חֲצִי סָאָה בְּשִׂאתָהּ נוֹתֵן
חֲצִי סָאָה לְכוּר הֲרִי א' מִשְׁשִׁים שֶׁהַכוּר שְׁלִשִׁים
סָאִין: וְרֵאשִׁית גִּזְ צֶאֱנֶךָ. בְּשִׂאתָהּ גִּזְזוּ צֶאֱנֶךָ בְּכָל
שְׁנֵה תֵן מִמֶּנָּה רֵאשִׁית לַכֹּהֵן וְלֹא פֶרֶשׁ בָּהּ שְׁעוֹר.
וְרִבּוּתֵינוּ נִתְּנָה בָּהּ שְׁעוֹר א' מִשְׁשִׁים. וְכִמְהָ צֶאֱן
חֵיבוֹת בְּרֵאשִׁית הִגְזוּ חֲמֵשׁ רַחֲלוֹת שְׁנָאֵמֵר וְחֲמֵשׁ
צֶאֱן עֲשׂוּיֹת רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר רֵאשִׁית גִּזְ שְׁתֵּים.
צֶאֱנֶךָ אַרְבַּעַה. תִּתֵּן לוֹ הֲרִי חֲמִשָּׁה: (ה) לְעֹמֵד
לְשֵׁרֵת. מִכָּאֵן שָׂאִין שְׁרוֹת אֶלָּא מְעוּמָד: (ו) וְכִי יבֹא
הַלְוִי. יְכוּל בְּגֵן לְוִי וְדַאי הַכְּתוּב מְדַבֵּר תִּלְמוּד
לוֹמֵר וְשֵׁרֵת יִצְאוּ לְוִים שָׂאִין רֵאשִׁית לְשְׁרוֹת:

And the first from the fleece of your sheep — *When you shear your sheep each year, give the first of the wool to the priest. And although the verse does not mention a required amount, our Rabbis set an amount, namely, one sixtieth. And how many sheep [must there be in as a minimum, for them to] be liable to the law of “the first of the fleece?” At least five sheep, as it is said (I Shmuel 25:18), “[Then Avigayil ... took] five sheep which were עשויות.” [The word עשויות here, is interpreted as meaning that five sheep say to you, as it were, “Come, rise and fulfill the commandment of ‘the first of the fleece.’”] Rabbi Akiva has taught [that the minimum amount of sheep to be liable to this law, is learned from our actual verse here]: The phrase הגזו רֵאשִׁית denotes two sheep; צֶאֱנֶךָ [an additional two, to make] four, and לוֹ denotes one more, which is a total of five sheep. (Chullin 135a, 137a; Sifrei). (5) **To stand and serve** — *From here we learn that holy service is performed only when standing. (Sifrei; Sotah 38a) (6-7) And if the Levite will come* — *One might think that Scripture is referring to an actual “Levite” here [i.e., not a priest]. Therefore it states (verse 7), “And he will serve.” And**

יִתְרָעִי יִי׃ ז וְיִשְׁמֵשׁ בְּשֵׁמֶךָ דְיִי
 אֱלֹהֵי כָּל אַחֵוֹי לְוָאֵי
 דְּמִשְׁמֵשִׁין תִּמְנֹן בְּצִלוֹ קָדָם יִי׃
 ח חֶלֶק כְּחֶלֶק יִיכָלוּן בֵּר
 מִמִּשְׁרֵתָא דְיִיִּתִי בְּשִׁבְתָּא בְּכֹן
 אֲתִקִּינוּ אֲבֵהֲתָא׃ ט אֲרִי אֲת
 עֲלֵל לְאַרְעָא דְיִי אֲלֵהֶךָ יֵהב
 לָךְ לֹא תִילָף לְמַעֲבַד כְּטַעוֹת

נִפְשׁוֹ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה׃
 ז וְשָׂרְתָּ בְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכָל-אֲחֵי
 הַלְוִיִּם הָעֹמְדִים שָׁם לְפָנַי יְהוָה׃ ח חֶלֶק
 כְּחֶלֶק יֹאכְלוּ לְבַד מִמִּכְרֵי עַל-הָאֲבוֹת׃ ט
 ט פִּי אֶתָּה בֵּא אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא-תִלְמַד לַעֲשׂוֹת

the place which the Lord will choose; (7) And he will serve in the Name of the Lord his God, just like all his Levite brothers, who stand there before the Lord. (8) They will eat equal portions, apart from the sale of his patrimony. (9) When you have come to the land which the Lord your God gives to you, do not learn

RASHI

since Levites are not fit to serve in the holy service, we see that this verse is not referring to them [but rather to priests]. (Sifrei) **And comes with all the longing of his soul ... And he will serve** — This teaches us that a priest may come and offer his freewill and obligatory sacrifices, even during the time when it is not his shift (Bava Kama 109b). Another explanation: It further teaches concerning priests who come to the Temple [as pilgrims] on the [foot] Festivals, that they too, may offer [together with those of the shift] and perform the services connected with

the sacrifices that are brought because of the Festival — for instance, the “additional offerings” of the [foot] Festival — even though it is not their shift. (Sifrei; Sukkah 55b) **(8) They will eat equal portions** — This teaches that the priests [who are present as pilgrims on [foot] Festivals] receive a portion of the hides [of the Festival burnt-offerings], and the flesh of the he-goats of sin-offerings [of the Festival]. Now one might think that these priests may also participate in sacrifices which are unrelated to the Festival, such as the תמיד, the daily burnt-offerings, the מוספי שבת, additional offerings of the Sabbath [on which a Festival may coincide] and sacrificial vows and donations. Therefore it states, “[They will eat equal portions,] apart from the sale of his patrimony,” [but nothing else. And this expression “apart from the sale of his patrimony” means:] Apart from that which his ancestors sold [to each other] in the days of David and Shmuel when the system of shifts was established, trading with each other thus, “You take your week and I will take my week. (Sifrei; Sukkah 56a) **(9) Do not learn to do [like the abominations of those nations]** — “To do,” but you

רש"י

וּבֵא כְּכָל אֲוֹת נִפְשׁוֹנוֹ׃ (ז) וְשָׂרְתָּ. לְמַד עַל הַכֹּהֲנִים שֶׁבֵּא וּמִקְרִיב קִרְבָּנוֹת נִבְחַרוּ אוֹ חוֹבְתוֹ וְאָפְלוּ בְּמִשְׁמֵר שְׂאִינוֹ שְׁלוֹךְ אֶעֱוֹד לְמַד עַל הַכֹּהֲנִים הַבָּאִים לְרַגֵּל שֶׁמִּקְרִיבִין בְּמִשְׁמֵר וְעוֹבְדִין בְּקִרְבָּנוֹת הַבָּאוֹת מִחֻמַּת הַרְגֵּל כְּגוֹן מוֹסְפֵי הַרְגֵּל וְאֵעֱפֵ שְׂאִין הַמִּשְׁמֵר שְׁלָהֶם׃ (ח) חֶלֶק כְּחֶלֶק יֹאכְלוּ. מִלְּמַד שְׁחוֹלְקִין בְּעוֹרוֹת וּבְבָשָׂר שְׁעִירֵי חַטָּאוֹת יִכּוֹל אִף בְּדָבָרִים הַבָּאִים שֶׁלֹּא מִחֻמַּת הַרְגֵּל כְּגוֹן תְּמִידִים וּמוֹסְפֵי שַׁבָּת וּנְדָרִים וּנְדָבוֹת ת"ל לְבַד מִמִּכְרֵי עַל הָאֲבוֹת חוּץ מִמֶּה שֶׁמִּכְרוּ הָאֲבוֹת בִּימֵי דָוִד וְשִׁמְוֵאל שֶׁנִּקְבְּעוּ הַמִּשְׁמֵרוֹת וּמִכְרוּ זֶה לְזֶה טוֹל אֶתָּה שְׁבַתָּךְ וְאֵנִי אֶטוֹל שְׁבַתִּי׃ (ט) לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת. אֲבָל

עֲמֻמֵי־הָאֲנֹנִים: י לֹא יִשְׁתַּכַּח
בְּךָ מַעֲבֵר בְּרָה וּבְרֵתָהּ בְּנוֹרָא
קָסָם קְסָמִין מְעַנְן וּמְנַחֵשׁ
וְתַרְשׁ: יֵא וְרִטִּין רִטֹן וְשָׂאֵל
בְּדִין וְזָכוּרוֹ וְתַבַּע מִן מִתְיָא:
יב אַרִי מְרַחֵק יֵי כֹל דִּיעְבַד

פְּתוּעֵבֶת הַגּוֹיִם הֵהֵם: י לֹא־יִמָּצֵא בְּךָ
מַעֲבִיר בְּנוֹ־וּבֵתוֹ בְּאֵשׁ קָסָם קְסָמִים מְעוֹנֵן
וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף: יא וְחֹבֵר חֹבֵר וְשָׂאֵל אוֹב
וְיִדְעוֹנֵי וְדַרְשׁ אֶל־הַמֵּתִים: יב פִּי־תוֹעֵבֶת

to do like the abominations of those nations. (10) There must not be found among you anyone who makes his son or daughter pass through fire, [or] one who practices divination, [or] a fortune-teller, or one who interprets omens, or a sorcerer, (11) Or a charmer, or a pitom sorcerer, or a yedo'a sorcerer, or a necromancer. (12) For he who does any of these things, is an abomination to the

RASHI

may learn [the abominations] to understand them and to teach others, that is to say, to understand how degenerate their actions are, and to teach your children, "Do not do such and such, because this is a heathen custom!"

(Sifrei; Sanhedrin 68a) (10) **[There must not be found among you anyone] who makes his son or daughter pass through fire** — *This was the [procedure of] worship of Molech: they made two bonfires, side by side, and passed the child between the two of them. (Sanhedrin 64b) One who practices divination* — *What is a diviner? One who takes his rod in his hand and says [as though to consult it], "Shall I go, or will I not go?" Similarly, it states (Hoshea 4:12), "My people ask counsel of their stick, and their rod*

declares to them." (Sifrei) **A fortune-teller** — *Rabbi Akiva says, These are people who determine time periods [from the word עוֹנָה, "season"], saying, "This is a good time to begin [something]."* The Sages say, however, that this refers to those who "catch the eyes" [from the word עֵינַי, "eye," i.e., they deceive by creating optical illusions]. **Or one who interprets omens** — [e.g.] *the bread falling from his mouth, that a deer crossed his path, or that his stick fell from his hand. (Sifrei; Sanhedrin 65b) (11) Or a charmer* — *One who collects snakes, scorpions or other [such] creatures into one place. ושאל אוב* — *This is a type of sorcery called "pitom." The sorcerer raises the [spirit of the] dead, and has it speak through the sorcerer's armpit. ידעני* — *Here the sorcerer inserts a bone of the animal called yado'a into his mouth, and the bone speaks by way of sorcery (Sifrei; Sanhedrin 65a). Or a necromancer* — *as, for example, one who raises [the dead spirit] upon his membrum, or one who consults a skull.*

רש"י

אתה למד להבין ולהורות בלומר להבין מעשיהם
בפניהם מקולקלין ולהורות לבניך לא תעשה כן
וכך שזה הוא חוק העובדי בוכבים: (י) מעביר בנו
ובתו באש. הוא עבודת המולך עושה מדורות אש
מכאן ומכאן ומעבירו בין שתייהם: קסם קסמים.
איזהו קוסם האוחז את מקלו ואומר אם אלק אם
לא אלק וכה"א עמי בעצו ישאל ומקלו יגיד לו:
מעונן. רע"א אלו נותני עונות שאומרים עונה
פלוגית יפה להתחיל ורב"א אלו אוהזי העינים:
ומנחש. פתו נפלה מפיו צבי הפסיקו בדרך מקלו
נפל מידו: (יא) וחבר חבר. שמצרוף נחשים או
עקרבים או שאר חיות למקום אחד: ושאל אוב.
זה מכשפות ששמו פיתום ומדבר משחיו ומעלה את
המת בבית השחי שלו: וידעוני. מכניס עצם חיה
ששמה ידוע לתוך פיו ומדבר העצם ע"י מכשפות:
ודרש אל המתים. כגון המעלה בזכרותו והנשאל

אלֵיִן וּבְדִיל תּוֹעֲבֹתָא הָאֵלִין
 יִי אֱלֹהֶיךָ מִתְרַף יִתְהוֹן מִקְדָּמֶיךָ:
 יג שְׁלִים תְּהִי בְּדַחֲלֹתָא דִּיִּי
 אֱלֹהֶיךָ: יד אַרִי עֲמֻמֵּיָא הָאֵלִין
 דִּי אַתְּ יִרֵת יִתְהוֹן מִן מְעַנְנֵיָא
 וּמִן קְסָמֵיָא שְׁמַעִין וְאַתְּ לֹא כֵן
 יְהִי לָךְ יִי אֱלֹהֶיךָ: טו נְבִיא
 מִבִּינֶיךָ מֵאַחֶיךָ כֹּתֵי יְקִים לָךְ
 יִי אֱלֹהֶיךָ מִנְּה תִקְבְּלוֹן: טז כֹּכַל
 דִּי שְׂאֵלְתָא מִקְדָּם יִי אֱלֹהֶיךָ
 בְּחֵרֵב בֵּיּוֹמָא דְקַהֲלָא לְמֵימַר
 לֹא אוֹסֵף לְמִשְׁמַע יְת קַל

יְהוָה כָּל-עֲשֵׂה אֵלֶּה וּבְגִלְל הַתּוֹעֲבֹת
 הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ:
 יג תַּמִּים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: חֲמִישִׁי יד כִּי
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל-
 מְעַנְנִים וְאֶל-קְסָמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן
 נִתֵּן לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: טו נְבִיא מִקְרִבֶּךָ
 מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי יְקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֶיךָ
 תִּשְׁמָעוּן: טז כָּכֹל אֲשֶׁר-שְׂאֵלְתָּ מֵעַם יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּחֵרֵב בְּיוֹם הַקָּהֵל לֵאמֹר לֹא אוֹסֵף

Lord; and because of these abominations the Lord your God dispossesses them from before you. (13) Be simple with the Lord your God. (14) For these nations, which you are to possess, hearken to fortunetellers, and to diviners do hearken; but as for you, the Lord your God has not given you [things] like these. (15) A prophet from among you, from your brothers, like me, the Lord your God will establish for you; hearken to him. (16) Just as you asked of the Lord your God in Chorev on the day of the assembly, saying, Let me not continue to hear the Voice of the Lord my God, and let me not see this great fire any more, so that

RASHI

(Sifrei; see Sanhedrin 65b) (12) **[For] he who does any of these things [is an abomination to the Lord]** — *The verse does not say, “he who does all these things,” but rather, “he who does [any of] these things,” that is to say, even one of them.* (Sifrei; Makkot 24a) (13) **Be simple with the Lord your God** — *Conduct yourself with Him in simplicity and depend on Him, and do not inquire of the future; rather, accept whatever happens to you with [unadulterated] simplicity and then [if you do this], you will be God’s people and portion.* (14) **[But ...] the Lord your God has not given you** — *to hearken to fortune-tellers and diviners, for He caused His Divine Presence to rest upon the prophets and upon the Urim and Tummim.* (15) **[A prophet] from among you, from your brothers, like me** — *This means: Just as I am among you, from your brothers. So God will establish for you [another prophet] in my stead, and so on, from prophet to prophet.*

רש"י

בְּגִלְגֻלְתָּ: (יב) כָּל עוֹשֵׂה אֵלֶּה. עוֹשֵׂה כָּל אֵלֶּה לֹא נֶאֱמַר אֵלֶּה כָּל עוֹשֵׂה אֵלֶּה אֶפְלוּ אַחַת מֵהֶן: (יג) תַּמִּים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתַמִּימוֹת וּתְצַפֶּה לוֹ וְלֹא תִחְקֹר אַחַר הַעֲתִידוֹת אֵלֶּה כָּל מֵה שֶׁבָּא עֲלֶיךָ קִבַּל בְּתַמִּימוֹת וְאַז תִּהְיֶה עִמּוֹ וּלְחַלְקוֹ: (יד) לֹא כֵן נִתֵּן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ. לְשִׁמּוֹעַ אֶל מְעַנְנִים וְאֶל קְסָמִים שְׂחָרֵי הַשָּׁרָה שְׂכִינָה עַל הַנְּבִיאִים וְאוֹרִים וְתוֹמוֹם: (טו) מִקְרִבֶּךָ מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי. כְּמוֹ שְׂאֵנֵי מִקְרִבֶּךָ מֵאַחֶיךָ יְקִים לָךְ

מִיִּמְרָא דִּי אֱלֹהֵי וִית אֲשַׁתָּא
 רַבְתָּא הָדָא לָא אֲחֹזִי עוּד וְלֹא
 אֲמוּת: יז וְאָמַר יי לִי אוֹטִיבוּ
 דִּי מְלִילוֹ: יח נְבִיא אֲקִים לְהוֹן
 מְגוֹ אַחֵיהוֹן כּוֹתֵךְ וְאַתָּן פִּתְגָמֵי
 נְבוּאָתִי בְּפִוּמָה וַיִּמְלַל עִמְהוֹן
 ית כָּל דִּי אֲפַקְדְנָה: יט וַיְהִי
 גְבֻרָא דִּי לָא יִקְבַּל לְפִתְגָמֵי דִּי
 יִמְלַל בְּשֵׁמִי מִיִּמְרֵי יתְבַע
 מִנֵּה: כ בְּרַם נְבִיא דִּי יִרְשַׁע
 לְמַלְלָא פִתְגָמָא בְּשֵׁמֵי ית דִּי
 לָא פִקְדְתָּה לְמַלְלָא וְדִי יִמְלַל
 בְּשׁוּם טְעוּת עִמְמִיא וַיִּתְקַטַּל

לְשִׁמְעַתְּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֶת־הָאִשׁ
 הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא־אַרְאֶה עוּד וְלֹא אֲמוּת:
 יז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבַּרְוּ:
 יח נְבִיא אֲקִים לָהֶם מִקֵּרֵב אַחֵיהֶם כַּמוֹךְ
 וְנִתְּתִי דִבְרֵי בְּפִיו וְדִבַּר אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־
 אֲשֶׁר אֲצַוֶּנּוּ: יט וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־
 יִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי אֲשֶׁר יִדְבַּר בְּשֵׁמִי אֲנֹכִי
 אֲדַרְשׁ מֵעַמּוֹ: כ אֵךְ הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזַּד
 לְדַבֵּר דִּבַּר בְּשֵׁמִי אֵת אֲשֶׁר לֹא־צִוִּיתִיו
 לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבַּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

I will not die. (17) And the Lord said to me, They have done well in that which they have spoken. (18) I shall establish a prophet for them from among their brothers, like you, and I shall put My words in his mouth; and he will speak to them all that I will command him. (19) And it will be, that whoever will not hearken to My words which he will speak in My name, I shall exact [it] of him. (20) But the prophet who will intentionally speak a word in My Name which I did not command him to speak, or who will speak in the name of other gods,

RASHI

(20) **But the prophet who will intentionally speak a word in My Name which I did not command him to speak — but which I may have commanded his fellow prophet [to speak]. Or who will speak in the name of other gods — even though his words coincided with the halachah [Jewish law], forbidding that which is forbidden or permitting the permissible (Sanhedrin 89a). [That prophet] will die** — *By strangulation. There are three [false prophets] who are executed by man [i.e., by the Court]: One who prophesies that which he has not heard, and one who prophesies that which was not related to him, but was told to his friend [i.e., fellow prophet], and one who prophesies in the name of an idol. However, one who suppresses his prophecy [i.e., does not relate it], or one who transgresses the words of a prophet, or a prophet who transgresses his own words [of prophecy]— their death is by*

רש"י

תַּחְתִּי וְכֵן מְנַבִּיא לְנְבִיא: (כ) אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר. אֲבָל צִוִּיתִיו לְחַבְרוֹ: וְאֲשֶׁר יִדְבַּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. אֶפְלוּ בּוֹן אֵת הַהֶלְכָה לְאַסוּר אֵת הָאֲסוּר וְלִהְתִּיר אֵת הַמִּתֵּר: וּמַת. בְּחֻק שְׁלֹשָׁה מִיתָתָן בְּיַד אָדָם הַמִּתְנַבֵּא מַה שְׁלֹא שָׁמַע וּמַה שְׁלֹא נֶאֱמַר לוֹ וְנֶאֱמַר לְחַבְרוֹ וְהַמִּתְנַבֵּא בְּשֵׁם עֲבוּדֹת כּוֹכָבִים אֲבָל הַכּוֹבֵשׁ אֵת נְבוּאָתוֹ וְהַעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי נְבִיא וְהַעוֹבֵר עַל דְּבָרֵי עַצְמוֹ מִיתָתָן בְּיַד

נְבִיאָה הָהוּא׃ כֹּה וְאָרִי תִימָר
בְּלִפְנֵי אֲכַדְיָן נִדְעָ יְתַּ פִּתְנָמָא
דִּי לֹא מַלְלָה יִי׃ כֹּה דִּי יִמְלִיל
נְבִיאָה בְּשִׂמָּא דִּיִּי וְלֹא יְהִי

וְיָמַת הַנְּבִיאָה הָהוּא׃ כֹּה וְכִי תֹאמַר בְּלִבְבְּךָ
אֵיכָה נִדְעָ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא־דִבַּרְוּ
יְהוָה׃ כֹּה אֲשֶׁר יִדְבַר הַנְּבִיאָה בְּשֵׁם יְהוָה׃

that prophet will die. (21) And if you will say in your heart, How can we know the word which the Lord did not speak? (22) When the prophet will speak in the

RASHI

Heaven, for it is said (verse 19), "I shall exact [it] from him." (Sanhedrin 89a) (21) And if you will say in your heart [How can we know the word which the Lord did not speak]? — [This verse alludes to a future time when Israel will want to know which prophet is speaking the word of God, that is, it means:] "You will say, in the future." When Chananyah, the son of Azur [a false prophet], came and prophesied, "Behold the vessels of the Lord's House will now shortly be returned from Babylon" (Jeremiah 27:16), Yermiyahu stood and cried (ibid., verses 19-22), "concerning the pillars, and concerning the laver, and concerning the bases, and concerning the remainder of the vessels [which are left over in this city that Nevuchadnetzar, king of Babylon, did not take ...], i.e., which were not exiled to Babylon with Yekhonyah [king of Yehudah], "they will be brought to Babylon [and there they will remain]" together with the exile of Tzidkiyahu. (Sifrei) (22) When the prophet will speak [in the Name of the Lord] — and says, "This thing will occur to you in the future," and you will see [afterwards] that it did not occur, then, "that is the thing which the Lord did not speak." And therefore, you must execute him. But you might say, "This is the case of one who prophesies regarding the future. However, suppose one comes and says 'Do such and such, and I am telling you this by command of the Holy One, blessed be He,' [then how, do we know in this case whether he is speaking the truth or not]? [Regarding such a case,] there is already a commandment that if someone comes to turn you away from any of the Divine commandments, "Then do not hearken to him" (Deuteronomy 13:4), unless it is certain to you that he is a perfectly righteous individual, e.g., Eliyahu on Mount Carmel, who sacrificed on a temporary altar (bamah) at a time when temporary altars were forbidden, [but did so] in order to control Israel [against idolatry]. Taken into consideration always must be the needs of the time, and the need for preventive measures to protect against breaches [in the religion]. Therefore [with respect to

רש"י

שָׁמַיִם שְׁנֵאמַר אֲנִכִי אֲדַרְוֶשׁ מֵעַמּוֹ: (כֹּה) וְכִי תֹאמַר
בְּלִבְבְּךָ. עֲתִידִין אַתֶּם לִוְמָר בְּשִׂיבָא חֲנַנְיָה בֶן עֲזוּרָה
וּמִתְנַבֵּא הִנֵּה כְּלֵי בַיִת ה' מוֹשָׁבִים מִבְּבֶלְהָ עֲתִידָה
מִהָרָה וְיִרְמְיָהוּ עוֹמֵד וְצוּרָח עַל הָעַמּוּדִים וְעַל הַיָּם
וְעַל יִתְרַ הַכְּבָלִים שְׁלֹא גָלוּ עִם יִכְנִיָה בְּבֶלְהָ יוֹבָאוּ
עִם גְּלוֹת צְדֻקְיָהוּ: (כֹּה) אֲשֶׁר יִדְבַר הַנְּבִיאָה. וְיֹאמַר
דְּבָר זֶה עֲתִיד לָבֵא עֲלֵיכֶם וְתִרְאוּ שְׁלֹא יָבֵא הוּא
הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבַּרְוּ ה' וְהִרְוֹג אֹתוֹ וְאִתּוֹ זֶה
בְּמִתְנַבֵּא עַל הָעֲתִידוֹת הָרִי שְׁבָא וְאָמַר עֲשׂוּ כֶּךָ
וְכָךְ וּמִפִּי הַקֶּב"ה אֲנִי אוֹמֵר כְּכֹר נִצְטוּוּ שְׂאֵם בָּא
לְהַדִּיחָךְ מֵאֶחָת מִכָּל הַמְצוֹת לֹא תִשְׁמַע לוֹ אֶאֱכֹב
מוֹמִיחָה הוּא לָךְ שְׂהוּא צְדִיק גְּמוּר כְּגוֹן אֲלִיָּהוּ בְּהָר
הַכְּרִמָּל שְׂהִקְרִיב בְּבִמָּה בְּשַׁעַת אֲסוּר הַבְּמוֹת כִּדְּי
לְגִדּוֹר אֶת יִשְׂרָאֵל הַכֹּל לִפְי צוּרָךְ שְׁעָה וְסִיג הַפְּרָצָה

פתגמא ולא יתקים הוא
 פתגמא די לא מללה יי ברשע
 מללה נביא לא תדחל מנה:
 א ארי ישצי יי אלהיך ית
 עממיא די יי אלהיך ירב לך
 ית ארעהון ותירתנון ותיתב
 בקרויהון ובבתיהון: ב תלת
 קרוין תפרש לך בגו ארעך די
 יי אלהיך ירב לך למירתה:
 ג תתקן לך ארעה ותתלת ית
 תחום ארעך די יחסנגך יי
 אלהיך ויהי למעירוק תמן כל
 קטולא: ד ודין פתגם קטולא

וְלֹא־יִהְיֶה הַדָּבָר וְלֹא יָבֵא הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר
 לֹא־דָּבְרוּ יְהוָה בְּזִדּוֹן דָּבְרוּ הַנְּבִיא לֹא
 תִּגּוֹר מִמֶּנּוּ: ס יט א פִּי־יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
 אֶת־אֲרָצָם וְיִרְשָׁתָם וַיֵּשְׁבֶת בְּעָרֵיהֶם
 וּבְבַתְיֵיהֶם: ב שְׁלוֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל לְךָ בְּתוֹךְ
 אֲרָצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ:
 ג תִּכְיִן לְךָ הַדֶּרֶךְ וּשְׁלֹשֶׁת אֶת־גְּבוּל אֲרָצְךָ
 אֲשֶׁר יִנְחִילְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנוֹס שָׁמָּה
 כָּל־רֹצֵחַ: ד וְזֶה דְּבַר הַרְצָח אֲשֶׁר־יָנוֹס

Name of the Lord, and if the thing will not be, or come, then that is the thing which the Lord did not speak, intentionally has the prophet spoken it; do not be afraid of him. **19.** (1) When the Lord your God will cut off the nations, whose land the Lord your God gives you, and you inherit them, and dwell in their cities and in their houses, (2) Separate three cities for yourself in the midst of your land, which the Lord your God gives to you; to possess. (3) Prepare for yourself the way, and divide into three parts the boundary of your land, which the Lord your God causes you to inherit, and it will be for every killer to flee there. (4) And this is the case of the killer who will flee there, so that he may live. Whoever smites his fellow [to death] unintentionally, whom he has not hated in

RASHI

רש"י

this authentic prophet], the verse states (verse 15), "hearken to him." (Sanhedrin 89a) Do not be afraid of him — i.e., do not restrain yourselves from proving him guilty (Sifrei), and do not fear that you will be punished for this [when your proof may lead to his death]. 19. (3) Prepare for yourself the way — "Refuge!" "Refuge!" was inscribed at each crossroad [directing the way to the nearest city of refuge]. (Makkot 10b) And divide into three parts the boundary of your land — so that [the distance] from the beginning of the border to the first city of refuge should be the same as the distance from this first city to the second; and so too, from the second to the third and from the third, to the

לְכָךְ נֶאֱמַר אֵלָיו תִּשְׁמְעוּן: לֹא תִּגּוֹר מִמֶּנּוּ. לֹא תִּמְנַע עֲצֻמְךָ מִלְּלַמּוֹד עָלָיו חוּבָה וְלֹא תִּירָא לְעַנֵּשׁ עָלָיו: (ג) תִּכְיִן לְךָ הַדֶּרֶךְ. מִקְלָט מִקְלָט הִיא כְּתוּב עַל פְּרֹשֶׁת דְּרָכִים: וּשְׁלֹשֶׁת אֶת גְּבוּל אֲרָצְךָ. שִׂיחָא מִתְחַלֵּת הַגְּבוּל עַד הָעִיר הָרְאוּשׁוֹנָה שֶׁל עִיר מִקְלָט כְּשֶׁעוֹר מִהֶלֶךְ שִׁישׁ מִמֶּנָּה עַד הַשְּׂנִיָּה וְכֵן מִשְׂנִיָּה לְשִׁלִּישִׁית וְכֵן מִן הַשְּׁלִישִׁית עַד הַגְּבוּל הַשְּׂנִיָּה

דיער ווק תמן ויתקיים די יקטול
 ית חברה בלא מנדעה והוא
 לא סני לה מאתמלי
 ומדקמוהי: ה ודי יעול עם
 חברה בחרשא למקץ אעין
 ותתמרג ידה בפרזלא למקץ
 אעין וישתלף פרזלא מן אעא
 וישפח ית חברה וימות הוא
 יערוק לחדא מן קרויא האלין
 ויתקיים:

שמה וחי אשר יפה את רעהו בבלי דעת
 והוא לא שנא לו מתמל שלשם: ה ואשר
 יבא את רעהו ביער לחטב עצים ונדהה
 ידו בגרון לכרת העץ ונשל הפרזל מן
 העץ ומצא את רעהו ומת הוא ינוס אל-
 אחת הערים האלה וחי:

times past. (5) As when a man goes with his fellow into the forest to chop wood, and his hand slipped with the axe in cutting down the tree; and the iron flew off the handle and reached his fellow, and he died; he will flee to one of those cities, and live.

RASHI

opposite border of Eretz Yisrael. (Makkot 9b)

(5) **And his hand slipped [with the axe]** — when he was about to let the axe fall on the tree. The Targum renders this as *meaning, and his hand slipped while letting the stroke of the axe fall upon the tree.* [Similarly,] the words *כי שמטו* (II Samuel 6:6), are rendered in Targum

Yonatan as: *“for the oxen swayed.”* Some of our Rabbis say that this means that the iron head [of the axe] slipped off its handle, while others say, the axe chipped a splinter of wood off the tree which was being chopped, and it [was this chip which] ricocheted, killing [the victim] him. (Makkot 7b).

רש"י

של ארץ ישראל: (ה) ונדהה ידו. כשבא להפיל הגרון על העץ ותרגומו ותתמרג ידיה לשון ונשמטה ידו להפיל מכת הגרון על העץ. כי שמטו הבקר ת"י ארי מרגוהי תוריא: ונשל הפרזל מן העץ. יש מרבותינו אומרים נשמט הפרזל מקתו ויש מהם אומרים שישל הפרזל לחתיכה מן העץ המתבקע והיא נתזה והרגו:

SHOFTIM FOR FRIDAY

שופטים ליום ששי

כדי להשלים את הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום כל הסדרה ותרגום והפטר

ו דילמא ירדוף גאל דמא בתר
 קטולא ארי יחם לבה וידבקנה
 ארי תסגי ארחא ויקטלנה

ו פן ירדף גאל הדם אחרי הרצח כי יחם
 לבבו והשיגו פני ירבה הדרך והכהו נפש

(6) Lest the avenger of the blood pursue the killer, while his heart is hot, and overtake him, if the way would be long, and smite him to death; whereas he was

RASHI

רש"י

(6) **Lest the avenger of the blood pursue** (ו) פן ירדף גאל הדם. לכך אני אומר להכין לך